

Burcu Kösem
EKONOMİ - FİNANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

HAFTALIK EKONOMİ BÜLTENİ

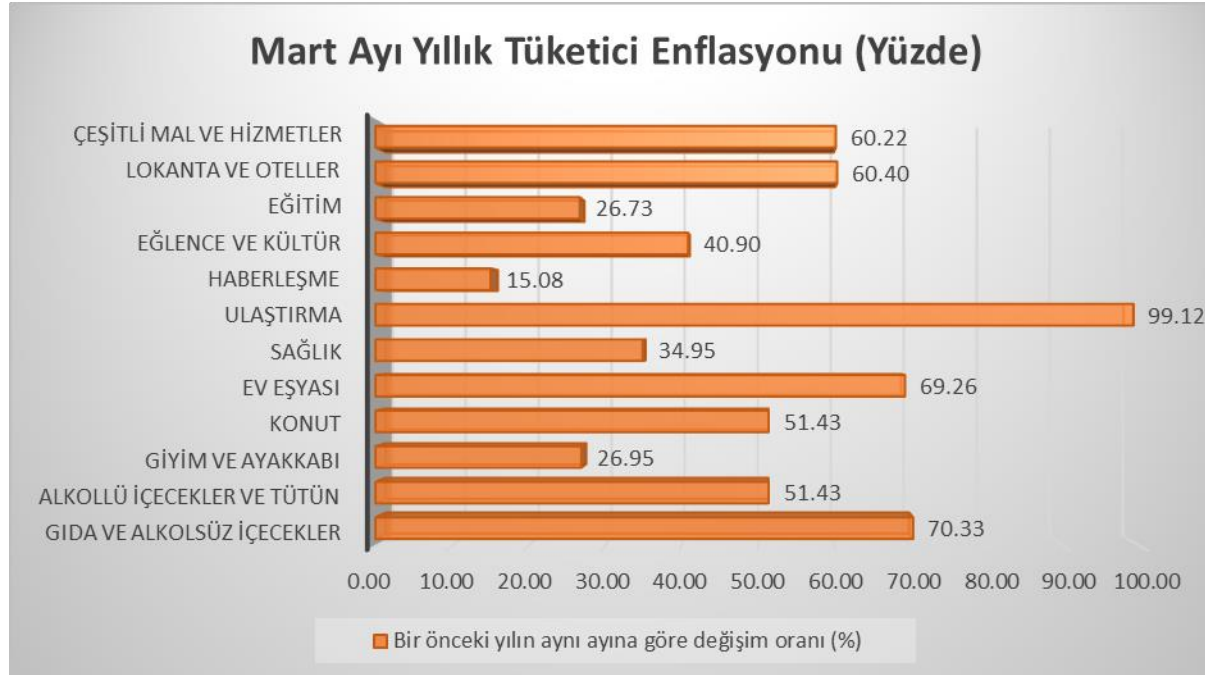
8 Nisan / 2022

Bu rapor; Dünya ve Türkiye ekonomisindeki güncel gelişmeleri, güvenilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtma ya yönelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

Enflasyonda Olağan Şüpheliler...

- ❑ Bu hafta yurtiçinde en önemli gündem yine yüksek enflasyon oldu; Türkiye’de bozulan fiyatlandırma davranışları ve yükselen enflasyon Rusya Ukrayna savaşının etkisiyle daha da kötüleşti. Martta aylık enflasyon yüzde 5,46 arttı yıllık enflasyon yüzde 61,14’e çıktı. Analistler yıllık enflasyonun yüzde 70’i geçmesini beklerken yılsonu beklentileri yüzde 54’e çıktı.
- ❑ Hükümetin birçok üründe KDV indirimine gitmesine rağmen nisanda yüksek enflasyon beklentileri devam ediyor.

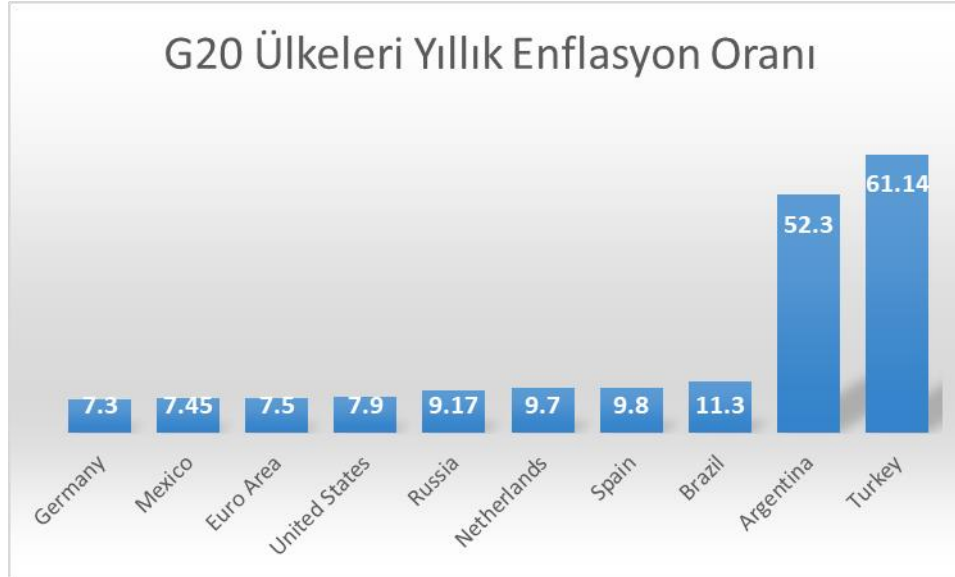

Enflasyonda Olağan Şüpheliler...

- ❑ Enflasyon verisinin hissedilen ile uyumlu olup, olmadığı ve alternatif olarak ENAG'ın açıklamıő olduğu %142,63'lük yani TK'in açıkladığı %61,14'n iki katından fazla olan ölçüm değeri tartıőıladursun, sonuç olarak geniő bir kesimin fakirleőtđđi bir süreçten geçmekteyiz.
- ❑ Ne yazık ki Nisan ayına doğalgaz, elektrik ve Őeker zamları ile baőlayıp, ardından bu hafta da nüfusu en yoğun İstanbul'da IBB'nin ulaőım ve su ücretlerine yaptığı zamlar ile devam etmiő olduk.
- ❑ Beklentileri ele aldığımızda ise TCMB piyasa katılımcıları anketine göre katılımcıların yıl sonu tüketiciler enflasyonu (TÜFE) beklentisi yüzde 46,44'e yükseldi. Bu beklenti bir önceki anket döneminde yüzde 40,47 olmuőt.
- ❑ 12 ay sonrası TÜFE beklentisi bir önceki anket döneminde yüzde 26,43 iken, bu anket döneminde yüzde 28,41'e çıktı.
- ❑ 24 ay sonrası TÜFE beklentisi ise aynı anket dönemlerinde sırasıyla yüzde 17,03 ve yüzde 17,68 olarak gerekleőt.
- ❑ Katılımcıların cari yıl sonu döviz kuru beklentisi bir önceki anket döneminde 16,68 TL iken, bu anket döneminde 16,85 TL oldu.
- ❑ 12 ay sonrası Döviz kuru beklentisi ise aynı anket dönemlerinde sırasıyla 17,42 TL ve 17,84 TL olarak gerekleőt.

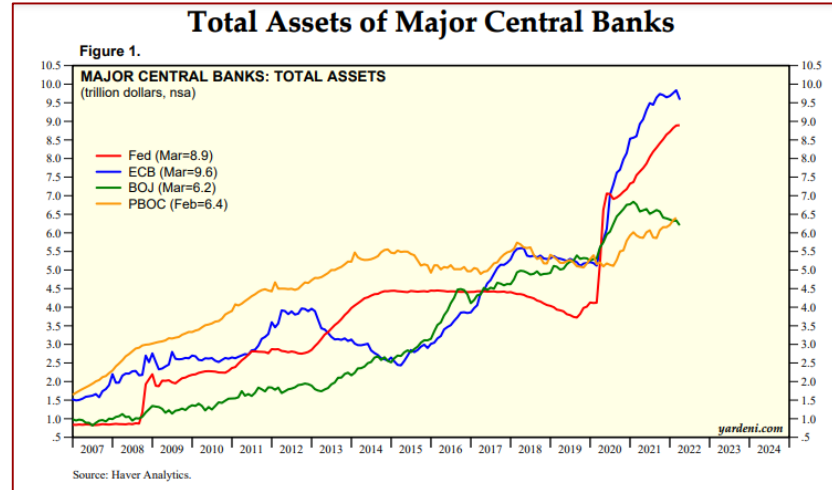
Enflasyonda Olağan Şüpheliler...

- ❑ Tüm bu veriler ve geleceğe yönelik resmi piyasa anket sonuçları ne yazık ki enflasyonun gidişatı konusunda bize umut vermiyor.
- ❑ Peki bu gidişatın çokça tartışılan nedenleri nelerdir? Başlığımıza dönecek olursak hem küresel hem de ülkemiz çapında yaşanan bu durumun olağan şüphelileri kimler ya da ne tür politikalar?
- ❑ Bu haftaki bültenimizde biraz bu konudaki çıkarımlara değineceğiz.

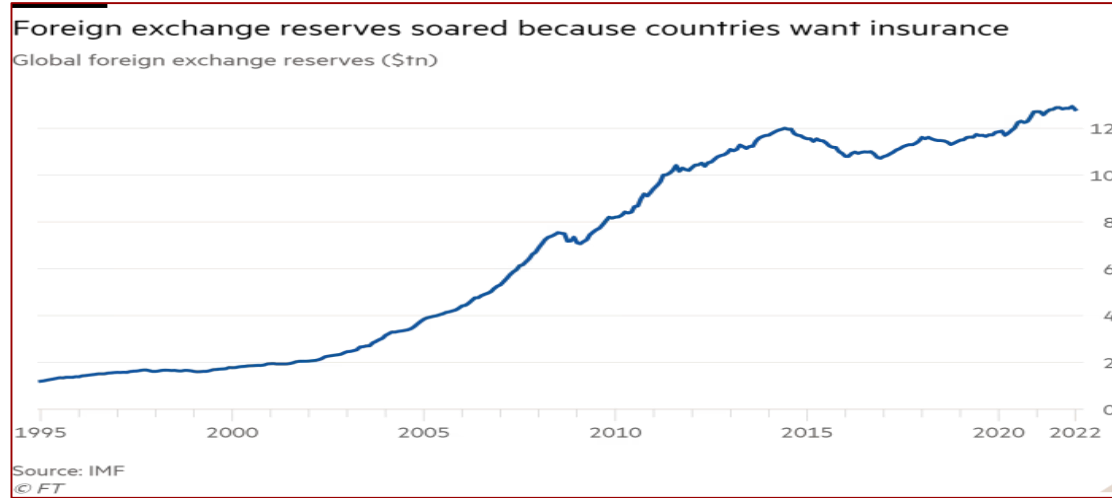
Enflasyonda Olağan Şüpheliler -FED

- ❑ 2008 küresel finans krizinden bu yana FED başta olmak üzere dünyanın önde gelen merkez bankalarının genişlemeci (QE) para politikalarına zorunlu geçiş yaptığını gözlemledik.
- ❑ Ancak pandemi bu eğilimi tüm zamanların ötesine taşıdı ve bu defa harcamama baskısı ile ötelenen talebin büyük bir hızla geri dönüşü ile talep yönlü enflasyonu yarattı.
- ❑ Tedarik zincirindeki bozulma tam da bu yıl rayına oturacak derken, bu defa Avrupa'da Rusya'nın Ukrayna'yı işgali ile başlayan savaş, enerji başta olmak üzere tarım ve çeşitli emtia üzerinde kriz yaratmış oldu.
- ❑ Tüm bu gelişmelerin üzerine ABD'nin Rusya'ya uygulamış olduğu onca yaptırım ve faiz artışı ile bilanço küçültme adımlarında geç kalmış olması dünyaya önemli ölçüde enflasyon ihraç etmesini beraberinde getirdi...

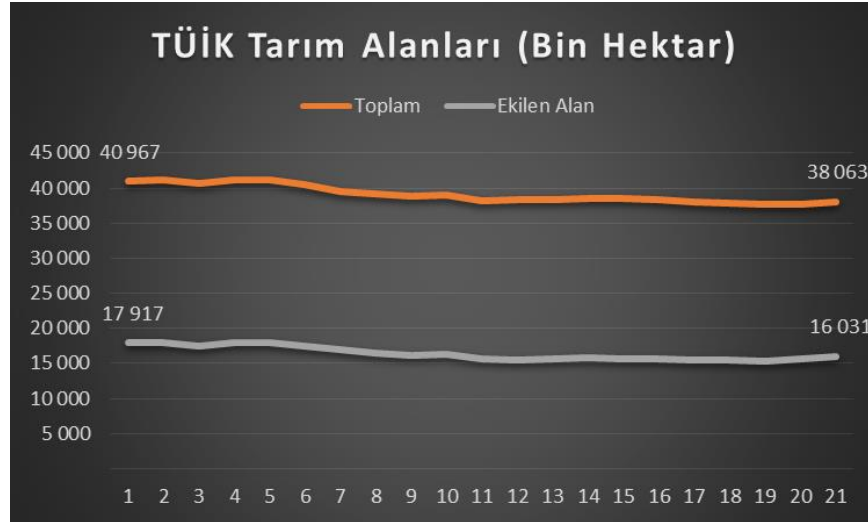
Enflasyonda Olağan Şüpheliler –Yabancı Para Rezervleri

- ❑ Aslında FED ile korelasyonu oldukça yüksek bir gerçek var ki o da küresel para biriminin 1971 yılından bu yana güvenlik endişeleri nedeni ile artarak, dolar olması...
- ❑ Doların dünya genelinde gerek rezerv gerekse de ticari olarak bu denli tercih edilmesinin bir sonucu olarak, özellikle ülkemiz gibi enerjide dışa bağımlı olan ülkelerde önemli bir sorunu, cari açığı beraberinde getirerek, kurdaki kırılganlığı ortaya çıkardı.

Enflasyonda Olağan Şüpheliler –Tarım Politikaları

- ❑ Ülkemizde uzun yıllardır izlenen düşük kur, yüksek faiz temelli Ortodoks iktisat politikaları , ithal tarım ürünlerinin fiyat açısından avantaj sağlaması nedeni ile zaman içerisinde tarımsal faaliyeti cazip olmaktan çıkardı.
- ❑ TÜİK'in yayınladığı istatistiklere göre ekilen tarım alanlarında 2001 yılından bu yana yaklaşık %10, toplam tarım alanlarında ise %7'lik bir düşüş görülmektedir.
- ❑ Ayrıca tarımda istihdam edilenlerin sayısı 2002'de 7 milyon 458 bin kişiyken bu sayı Eylül 2011'de 6 milyon 745 bine geriledi. Bu sayı Eylül 2021'de ise 4 milyon 974 bine düştü. Buna göre tarımda istihdam edilenlerin sayısı son 19 yılda yüzde 33; son 10 yılda ise yüzde 26 gerilemiş oldu.

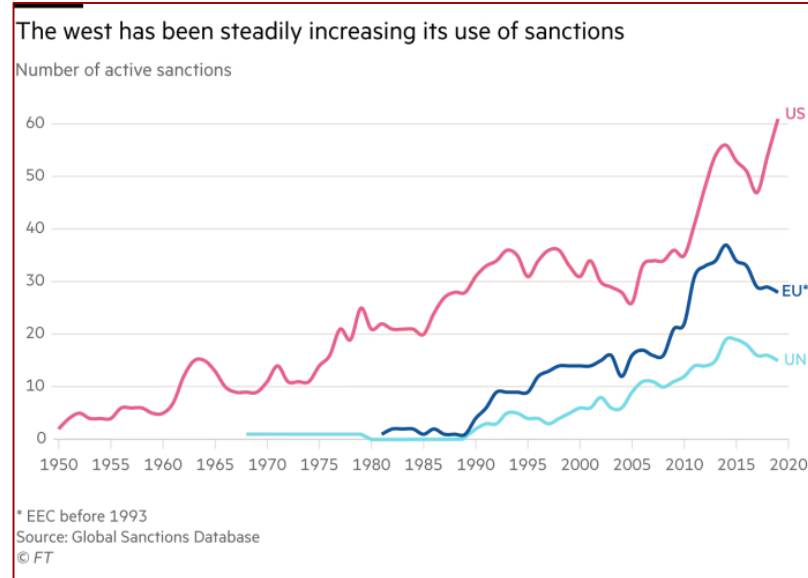

Enflasyonda Olağan Şüpheliler –İktisat Politikasında Değişiklikler

- ❑ Türkiye’de pandemi süreci ile birlikte artan ihracat talebi ve gelişmiş kara lojistik ağının da bu duruma pozitif cevap vermesi ile ilk kez hem cari açıkta daralma hem de büyüme bir arada görülmüş oldu.
- ❑ Ondan önceki yakın tarihlerde hep, büyüme yükselen bir cari açıkla birlikte izlenmekte idi.
- ❑ Önceki yıllara bakıldığında bu tarz bir kronik görünümün oluşumu, ihracatın ithalata bağımlı olması nedeni ile gerçekleşiyor ve artan üretimi artan enerji maliyetinin yarattığı cari açık izliyordu.
- ❑ Pandemi sürecinde artan ihracat talebine yönelik üretim düşük enerji maliyeti ile birlikte gerçekleşmiş idi.
- ❑ Bu periyotta Türkiye para politikasında önce genişlemeci ardından sıkı bir politika izledi ve ekonomi ile merkez bankasında görev değişiklikleri yapıldı.
- ❑ Ardından ise Eylül ayı ile beraber tamamen düşük faiz yönlü bir politikaya geçtiğini duyurdu ve bu esnada tabiri caizse kurda bir devalüasyon sürecinden geçildi.
- ❑ Kurdaki bu tansiyonu düşürmek adına kur korumalı finansal enstrümanlar adeta merkez bankası para politikasının yerini almış oldu...
- ❑ Tam bu hamle ile kurdaki oynaklık sabitlendi ve turizm gelirleri sayesinde cari açıkta daralma ile beraber dezenflasyon sürecine girilecek denilirken ise Ukrayna’da patlak veren savaş maalesef var olan enflasyonist süreci daha da tırmandırmış oldu...
- ❑ Ekonomi politikasındaki bu değişikliklerin gerekli olup olmadığı bir tarafa zamanlama olarak çok kritik bir sürece yayılmış olduğu bugün yaşanan yüksek enflasyonist ortam açısından düşündürücüdür...

Avrupa Doğalgazda Kapana Kısılmış Durumda!

- ❑ AB bugün resmi olarak Rusya'ya karşı beşinci yaptırım paketini kabul etti. AB'nin yeni yaptırım paketi kapsamında Rusya'dan kömür, kereste ve kimyasal maddelerin ithalatı yasaklandı. Yaptırımlarla aynı zamanda birçok Rus gemisinin ve tırın AB sınırlarına girmesi yasaklandı.
- ❑ AB'nin söz konusu yaptırımlarıyla Rusların kripto para birimleri ve sanal cüzdanları kullanarak finansal işlemler yapmamaları için de kısıtlamalar getirildi.
- ❑ Finansın silahlandırılması olarak adlandırılan bu eylemlerde elbette ABD başı çekmekte...

Avrupa Doğalgazda Kapana Kısılmış Durumda!

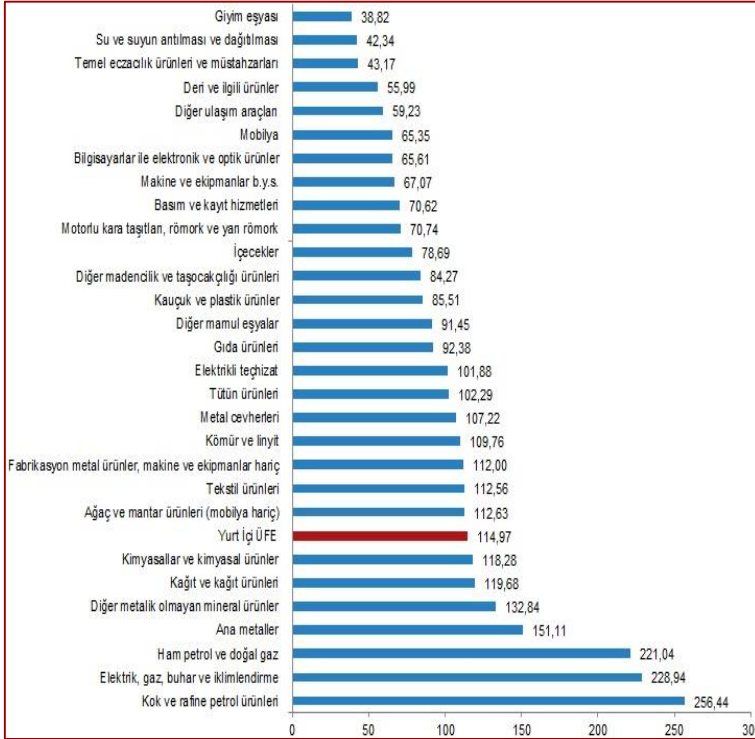
- ❑ Peki bu yaptırımlarda Rusya'nın ruble ile AB'e gaz satışı yapacağını açıklamasına karşın neden halen doğalgaz konusunda bir adım atılmadığına gelecek olursak;
- ❑ İşte orada tam anlamıyla bir handicap olduğu gözden kaçmıyor...
- ❑ AB, enerji akışının önemli bölümünü sağlamak adına Rusya'dan petrolünün %30'unu, doğalgazının ise %40'unu ithal ediyor.
- ❑ Bu faaliyet AB'nin Rusya'ya her gün yaklaşık olarak 850 milyon\$ ödemesi anlamına geliyor. Petrol alımını durdurmak zor da olsa mümkün gözükürken, doğalgazda bu durum neredeyse imkansız gibi gözükmemekte.
- ❑ Nedeni ise küresel gaz temininde bir tek el olan Rus Gazprom'un geçen yıl ürettiği 540 milyar metre küp gazın BP, Shell, Chevron, ExxonMobile ve Suudi Aramco'nun tamamından fazla olması.
- ❑ Wood Mackenzie verilerine göre Rusya ürettiği bu gazın geçen yıl 331 milyar metre küpünü kendisi kullanırken, 168 milyar metreküpünü AB'e sattı.

Haftadan Kalanlar

- ❑ Elon Musk'ın yüzde 9,2'sini satın aldığı Twitter'ın en büyük hissedarı oldu.
- ❑ İstanbul Valiliği, Galatasaray Genel Kurulu'nda usulsüzlük yapıldığı gerekçesiyle dava açtı.
- ❑ Ukrayna'da Donetsk'in Kramatorsk kentinde sivil yerleşim alanlarına füzeyle saldırı düzenlendi. Habere göre, iki füzenin düştüğü belirtilen istasyonda 30 kişi hayatını kaybetti, 100'den fazla kişi yaralandı.
- ❑ İtalya Savunma Bakanı Lorenzo Guerini ve İngiltere Savunma Bakanı Ben Wallace, Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar'ın ev sahipliğinde İstanbul'da düzenlenecek üçlü toplantıya katılacak.
- ❑ CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu, Et ve Süt Kurumu'na gitti. Ancak Kılıçdaroğlu içeriye alınmadı. Kılıçdaroğlu kurumun önünde yaptığı açıklamada "Tarım Bakanı dün 'Türkiye'de aç ve açıkta kimse yok, herkesin karnı tok' diye açıklama yapıyor. Tarım Bakanı'nın Türkiye'den haberi yok." dedi.
- ❑ Et ve Süt Kurumu'ndan yapılan açıklamada, kurumdaki randevu talep eden CHP lideri Kılıçdaroğlu'nun muhatabının Tarım ve Orman Bakanı Kirişçi olduğu yönünde yanıt verildiği belirtildi.
- ❑ ABD'de dolar endeksi Mayıs 2020'den bu yana ilk kez 100'ün üzerine çıktı.
- ❑ İstanbul Kimyevi Maddeler ve Mamulleri İhracatçıları Birliği'nin (İKMİB) seçimli genel kurulunda, mevcut başkan Adil Pelister, 1657 geçerli oyun 1002'sini alarak yeniden başkan seçildi.

Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi, Mart 2022

- Yİ-ÜFE (2003=100) 2022 yılı Mart ayında bir önceki aya göre %9,19, bir önceki yılın Aralık ayına göre %29,31, bir önceki yılın aynı ayına göre %114,97 ve on iki aylık ortalamalara göre %64,30 artış gerçekleşti.
- Yıllık en düşük artış; %38,82 ile giyim eşyası, %42,34 ile su ve suyun arıtılması ve dağıtılması, %43,17 ile temel eczacılık ürünleri ve müstahzarları alt sektörlerinde gerçekleşti. Buna karşılık kok ve rafine petrol ürünleri %256,44, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme %228,94, ham petrol ve doğal gaz %221,04 ile endekslerin en fazla arttığı alt sektörler oldu.

Finansal Yatırım Araçlarının Reel Getiri Oranları, Mart 2022

- Aylık en yüksek reel getiri, yurt içi üretici fiyat endeksi (Yİ-ÜFE) ile indirildiğinde %2,42, tüketici fiyat endeksi (TÜFE) ile indirildiğinde ise %6,04 oranlarıyla külçe altında gerçekleşti.
- Yİ-ÜFE ile indirildiğinde; yatırım araçlarından Amerikan doları %1,99, BIST 100 endeksi %3,65, Euro %4,74, mevduat faizi (brüt) %7,34 ve Devlet İç Borçlanma Senetleri (DİBS) %11,34 oranlarında yatırımcısına kaybettirdi. TÜFE ile indirildiğinde yatırım araçlarından Amerikan doları %1,48 oranında kazandırırken, BIST 100 endeksi %0,25, Euro %1,37, mevduat faizi (brüt) %4,06 ve DİBS %8,20 oranlarında yatırımcısına kaybettirdi.

